

INTRODUCCIÓ

Direcció de l'Anuari de l'Envelliment de les Illes Balears

Com es remarca al *Libro Verde sobre el Envejecimiento* (2021), a Europa, durant les darreres cinc dècades, l'esperança de vida s'ha incrementat al voltant de deu anys. Especialment, s'ha prolongat l'esperança de vida en països desenvolupats, com és el cas dels països del continent europeu. Per tant, es preveu que també s'incrementi el nombre de persones de 65 o més anys; ja actualment a Europa les persones de 65 o més anys representen el 20% i s'espera que el percentatge augmenti al 30%. En la mateixa línia, també es preveu un augment dels octogenaris; s'estima que un 13% de les persones el 2070 tindran 80 o més anys (Comissió Europea, 2021). No sols a Europa, sinó a tot el món, l'envelliment s'accelera. Tal com va quedar recollit a l'*Informe mundial sobre el envejecimiento y la salud* (OMS, 2015), això té importants conseqüències en les polítiques i en els serveis, i és necessari donar prioritat a aquest col·lectiu a les agendes polítiques. Les persones grans constitueixen grups de població heterogenis i diversos en competències, capacitats i necessitats de salut. En aquest àmbit, com s'indica a l'informe mencionat i com hem reiterat des del primer *Anuari de l'Envel·liment de les Illes Balears* i fins al moment actual, és necessària una lectura més adequada i precisa de l'envelliment, allunyat dels estereotips que el vinculen amb la dependència, centrats en models de mancances. Es necessita una lectura de l'envelliment més dinàmica, centrada en la persona i en el curs de la vida, orientada a les decisions que poden prendre's per conservar la capacitat funcional tant de temps com sigui possible. És una perspectiva centrada en la realitat actual de l'envelliment que obre un ampli ventall de possibilitats per a les persones que envelleixen, les seves famílies, els professionals, els serveis i la societat en la qual viuen. Es tracta d'un enfocament preventiu i esperançador que requereix pensar en les necessitats de les persones grans a partir de models integrals que permetin conservar la capacitat funcional i potenciar les aportacions d'aquest col·lectiu a la societat a través de les seves contribucions i participació social en tots els nivells de la societat.

Les dades sobre mortalitat durant la pandèmia de COVID-19 són clares pel que fa a la prioritat política i social de les persones grans i en relació amb els serveis que hi estan destinats. No s'ha d'oblidar que durant la pandèmia de COVID-19 es va registrar el major nombre de defuncions durant les darreres cinc dècades. Concretament, els països de la UE amb més morts varen ser Espanya, Itàlia i Polònia (Eurostat, 2021).

L'increment del nombre de persones de 65 o més anys i de l'esperança de vida també ha comportat múltiples desafiaments, un és el fet que els pacients grans pateixen més malalties cròniques i més dependència. S'estima que a Europa la taxa de dependència s'incrementarà del 34,1% actual fins al 59% el 2070 (Comissió Europea, 2021).

Així doncs, i tenint en compte models integrals que donin resposta a les necessitats amb l'objectiu de mantenir la capacitat funcional, s'ha de disposar d'un sistema d'assistència sanitària, de serveis preventius, assistencials i de suport suficients i adequats (Davey, 2021), sobretot si tenim present com s'ha agreujat la situació a causa de la pandèmia

de COVID-19. S'espera que el nombre de persones que requeriran cures de llarga durada augmentarà de 19,5 milions el 2016 a 23,6 milions el 2030 i 30,5 milions el 2050 als països europeus (Comissió Europea, 2021).

Malgrat això, com es destaca al *Libro Verde sobre el Envejecimiento* (2021), la COVID-19 ha posat de manifest les febleses estructurals de les cures de llarga durada. Precisament, l'emergència d'aquestes noves necessitats ha provocat la cerca de noves fórmules d'atenció al col·lectiu. Hi ha dues propostes predominants defensades per experts en la matèria (Davey, 2021):

- A. Foment de l'atenció integral i integrada en el domicili.
- B. Transformació del model d'atenció residencial.

Com destaca Davey (2021), les anteriors propostes són recollides al *Plan de Choque para el Impulso del Sistema para la Autonomía y la Atención a la Dependencia*. El Pla proposa augmentar les hores d'atenció al servei d'ajuda al domicili, incrementar el mínim de finançament i recuperar el nivell acordat de finançament. La clau és potenciar la salut i, com destaca el *Libro Verde sobre el Envejecimiento* (2021), fomentar la solidaritat i l'equitat intergeneracional que permetin un bon nivell de vida per a tots els ciutadans.

Un any més, l'objectiu d'aquest anuari és aportar dades i reflexions sobre la situació de l'envelliment de la població de les Illes Balears. Possibilitar polítiques de presa de decisions de benestar en la vellesa i apostar per la presa de decisions en diferents nivells de salut i socials avançant cap a models més pròxims a les necessitats de les persones en els processos d'envelliment a partir de la segona meitat de la vida. Una vegada més, agraïm als autors que hi hagin aportat els seus treballs i recerques, i el suport inicial i sostingut de les institucions que l'han fet possible.

Referències bibliogràfiques

Comisión Europea (2021). *Libro Verde sobre el Envejecimiento. Fomentar la solidaridad y la responsabilidad entre generaciones*. Brussel·les: Comissió Europea

Davey, V. (2021). *Situación en España de la evaluación de sistema de atención a personas mayores en situación de dependencia*. Madrid: Informes Envejecimiento en Red, 28, 18. Disponible a: <<http://envejecimiento.csic.es/documentos/documentos/enred-situacion-sad.pdf>>

Eurostat (2021). *Demography of Europe*. Statistics Visualised. Brussel·les: Eurostat

Organización Mundial de la Salud (2015). *Informe mundial sobre el envejecimiento y la salud*. Ginebra, Suiza. Disponible a: https://apps.who.int/iris/bitstream/handle/10665/186466/9789240694873_spa.pdf

